

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

PROPOSTA D'APLICACIÓ D'UNA EXPERIÈNCIA EDUCATIVA D'ÈXIT: LES TERTÚLIES LITERÀRIES DIALÒGIQUES A SISÉ DE PRIMÀRIA

**Noms dels alumnes: Rosa María Rodrigo Carrión i
David Bou López.**

Nom del tutor/a de TFG: Josep Cristià Linares Bayo.

Àrea de Coneixement: Didàctica i Organització Escolar.

Curs acadèmic: 2017/2018.

PROPOSTA D'APLICACIÓ D'UNA EXPERIÈNCIA EDUCATIVA D'ÈXIT: LES TERTÚLIES LITERÀRIES DIALÒGIQUES A SISÈ DE PRIMÀRIA

ÍNDEX

Resum	3
Abstract	3
1.Introducció teòrica i plantejament	3
1.1 Justificació:.....	3
1.2 Marc teòric de referència.	4
1.3 Aportacions del nostre treball i objectiu de l'estudi.....	5
2. Metodologia.....	9
2.1 Desenvolupament metodològic.....	9
2.2 Descripció del context institucional i espai-temporal d'aplicació.	10
2.3 Objectius del programa.	11
2.4 Participants.	12
2.5 Continguts.	13
2.6 Cronograma i temporalització.	13
2.7 Materials a treballar i recursos personals.	14
3. Resultats, discussió i conclusions	15
3.1 Interès i rellevància per a la pràctica professional que mereix la TLD.	15
3.2 Resultats de la seua aplicació.....	15
3.3 Què ha suposat implementar-la en classe.....	16
3.4 Dificultats trobades i propostes de millora.	17
3.5 Conclusions finals.	18
4. Bibliografia.....	20
5. Annexos.....	21

Resum

L'objectiu d'aquest Treball Final de Grau (TFG) és presentar una experiència educativa d'èxit que es duu a terme en dues escoles diferents dels cursos de sisè de primària. La finalitat és mostrar els beneficis independentment del nivell lector o destresa en l'àmbit oral que presente l'alumnat, ja que s'utilitza el diàleg com a principal instrument. Nosaltres com a alumnes universitaris hem pogut comprovar i observar com enfocar-la com a futurs mestres. Volem mostrar les tertúlies literàries com una eina per a ser utilitzada i també volem transmetre el seu poder transformador.

Paraules clau: tertúlies literàries, poder transformador, diàleg.

Abstract

The objective of this end-of-degree project is to present a successful educational experience that is carried out in two different schools in the sixth grade courses. The purpose is to demonstrate the benefits regardless of the level of reading or dexterity at the oral level presented by the students, since the dialogue is used as the main instrument. We as university students have been able to verify and observe how to apply it as future teachers. We want to show literary gatherings as a tool to be used and we also want to transmit of its transforming power.

Keywords: literary gatherings, transformative power, dialogue.

1. Introducció teòrica i plantejament

1.1 Justificació:

Durant els anys de la nostra formació acadèmica, hem rebut molta informació teòrica sobre les tertúlies literàries dialògiques (a partir d'ara ens referirem a elles com TLD). Coneixem el seu component acadèmic, qui són els precursors de la metodologia i fins i tot sabem que són experiències educatives d'èxit però, no hem tingut una oportunitat real de dur-les a terme, per tant no coneixíem la manera de traslladar aquesta experiència a l'aula.

Com a futurs docents hem de promoure una actitud positiva envers la lectura i nosaltres hem de fomentar-la i ensenyar a gaudir-la. El problema apareix quan s'obliga a llegir sense motivació, com un càstig o com una obligació, ja que pot provocar l'efecte contrari en ells. Si volem que facen lectures crítiques i que assolisquen uns aprenentatges efectius hem de rebutjar tècniques d'aquest tipus. Per tant, pensem que les TLD són la millor opció per crear una opinió favorable de l'acte de llegir i que a més poden incloure aspectes curriculars.

1.2 Marc teòric de referència.

La concepció objectivista de l'aprenentatge es va desenvolupar a la societat industrial i no es pot aplicar com les persones aprenen i es relacionen en l'actualitat, un context informacional i dialògic.

Els factors socials que abans existien hui han entrat en una profunda crisi, ja no existeix eixe alumne que no qüestiona la informació que rep, la quantitat d'informació que tenen a l'abast es incalculable. Per tant, si volem que l' alumnat de la societat de la informació estiga motivat per l'aprenentatge escolar, cal fer-ho des d' una nova perspectiva, un canvi paradigmàtic de la manera d'entendre les relacions amb l'alumnat.

La proposta que posem en pràctica es basa en una perspectiva dialògica, una concepció comunicativa de l'educació que s'ubica dins de la realitat. Cal destacar que aquestes perspectives s'inicien amb autors com Habermas, que fa referència al seu llibre *Teoría de la acción comunicativa* (1987) altres com Vygotsky en *El desarrollo de los Procesos Psicológicos Superiores* (1996) assenyalen que tot el que ha sigut individual abans ha passat per ser social. Tot el que tenim dins com a éssers humans és fruit d'una acord anterior entre un grup de persones, per exemple la utilitat d'una taula o d'una caira, i per tant, el diàleg és l'única manera de desenvolupar-se que tenen les societats actuals. D'altra banda Freire (1970), a la *Teoría de la Acción Dialògica* assenjala que la naturalesa dels humans és dialògica, cosa que ens permet interactuar i arribar a acords.

Actualment, i adaptant-se a tot el comentat anteriorment, el projecte de recerca del Programa Marc de la Comissió Europea anomenat INCLUD-ED (Estratègies per a la inclusió i la cohesió social a Europa des de l'educació, 2006-2011) va identificar aquelles accions concretes que contribueixen a afavorir l'èxit en l'educació i la inclusió social durant les etapes d'ensenyament obligatori. Una de les pràctiques que van posar de manifest van ser les TLD (Valls, Soler i Flecha, 2008).

Els investigadors, van aconseguir un augment del 15% al 85% en el nombre de xiquets i xiquetes que van arribar als nivells bàsics de lectura.

Les TLD són activitats en les quals es comparteixen les reflexions, dubtes i opinions d'un grup sobre la lectura de textos d'alt valor cultural i literari. Actualment es realitzen en espais i àmbits molt diferents: centres de persones adultes, associacions, centres penitenciaris, universitats, i també en centres d'Educació Primària i Secundària (Racionero y Brown 2012).

Les tertúlies dialògiques literàries van tenir els seus començaments en els anys 80, en un centre d'Educació per a adults de la Verneda (Barcelona - Espanya), basades en l'aprenentatge dialògic (Flecha, 1997). Tenien la finalitat de facilitar a les persones sense formació acadèmica gaudir les obres i un acostament a la literatura universal. Aquestes persones estaven excloses amb el pretext de la seua baixa formació.

L'aprenentatge dialògic és el marc a partir del qual es duen a terme les actuacions d'èxit en les comunitats d'aprenentatge. Des d'aquesta perspectiva, basada en una concepció comunicativa, s'entén que les persones aprenem a partir de les interaccions amb altres persones.

A partir dels 80, l'ús d'aquesta metodologia ha anat en augment, sent de gran utilitat en els centres educatius propers als barris i zones desfavorides en relació amb els àmbits cultural, social i formatiu, contribuint a desenvolupar aquests àmbits i minvant significativament les llacunes formatives i socials que en aquests ambients més desfavorits es generaven.

En general, és positiu, i alhora necessari, que s'utilitzin clàssics de la literatura universal durant les tertúlies. En l'etapa de l'educació primària és especialment important, és obvi que la literatura universal ens ajuda a comprendre la situació historicocultural de les diferents societats i èpoques. A més, la lectura afavoreix l'aprenentatge de nous conceptes i vocabulari; i participar en els debats comporta al respecte mutu i a l'adquisició de valors, que consegüentment es posen en pràctica.

Per últim, trobem que les investigacions i teories de referència per a l'aprenentatge dialògic són les de més nivell internacional, ja que, posen de manifest que aquestes activitats són les que estan tenint més èxit en aconseguir els objectius que es plantegen a la societat: superar la barrera del fracàs escolar, millora de la convivència, millora de les destreses dialògiques, etc. En definitiva, se sol dir que les TLD caminen a "múscles de gegants" perquè es basen en les principals teories i investigacions de l'actual comunitat científica internacional i paren atenció a la gran diversitat de sabers existent, totes les opinions són vàlides, totes les veus són escoltades sempre que siguin fruit de la reflexió.

1.3 Aportacions del nostre treball i objectiu de l'estudi.

Resulta evident que la lectura a les escoles ha resultat un fracàs en les últimes dècades, els infants odien la lectura generalment perquè s'imposa un model d'obligació amb posteriors exàmens o proves que només afavoreixen la lectura amb pressió. Tampoc és una bona opció pressionar als menuts a la lectura per part dels pares amb mètodes com substituir la televisió o les últimes tecnologies per llegir un llibre, la lectura s'ha de gojar i compartir, per això és necessari un canvi de paradigma que s'ha d'iniciar a les escoles.

En les últimes dècades s'estan produint canvis importants en relació a com les persones interaccionem unes amb les altres, i fins i tot en la forma en què es genera el coneixement científic. La societat ha evolucionat i ara mateix exigeix l'ús del diàleg com a forma de convivència. El podem trobar tant a la nostra casa, com en àmbits laborals o en la investigació científica. Aquesta tendència ens indica que les persones volem que tot el que envolta les nostres vides siga resolt a través de la utilització del diàleg, atès que quan ens evadim d'aquest, llavors la violència, siga física, verbal o psicològica pren un paper protagonista, donant lloc a conflictes de més o menys contundència.

Les persones ens trobem cada vegada més amb la necessitat de comunicar-nos i dialogar per prendre decisions en un món amb més perspectives, models de vida, creences, hàbits, etc., producte dels nous valors, normes socials i intercanvis socioculturals que han anat apareixent i evolucionant al llarg del temps.

L'objectiu del nostre estudi és demostrar com afecta de manera positiva utilitzar el diàleg; aquest es converteix en generador de l'aprenentatge. L'aprenentatge dialògic ideat per Flecha i Aubert es basa en els següents principis.

1) Diàleg igualitari:

Aquest punt es basa principalment en el valor de les aportacions dels participants, com que el diàleg és igualitari no cal fer ús dels arguments de poder. Totes les intervencions han de ser valorades per igual, sense tindre en compte la seua procedència, el paper social o la cultura dominant, la finalitat es buscar un consens entre tots. No s'estableix cap relació autoritària o jeràrquica.

Cal remarcar que tot aquest procés ha d'anar de la mà d'un clima i una estructura adequada a la institució educativa.

2) La intel·ligència cultural:

L'ús de les habilitats comunicatives com a instrument per a resoldre situacions que una persona en solitari no pot solucionar. Es desenvolupa en els diversos entorns socials de cada participant, que aporta a la resta la seua manera de solució de problemes. Contempla la pluralitat de dimensions de la interacció humana.

Abasta la intel·ligència acadèmica i pràctica i les capacitats de llenguatge i d'acció.

3) Transformació:

Transformacions igualitàries resultat del diàleg. Som éssers en transformació, no en adaptació.

4) Dimensió instrumental:

L'aprenentatge no es basa en la reproducció jeràrquica o la competitivitat. Es basa en el diàleg, en la creació d'expectatives positives i la selecció dialogada del que es vol i com es vol aprendre.

Proposta d'aprenentatge de màxims per a tot l'estudiantat.

5) Creació de sentit:

Desenvolupament de l'autonomia, el compromís i la responsabilitat amb un-a mateix-a per a orientar l'existència al voltant del projecte de vida que cada persona trie. S'amplia a l'esfera de decisió més personal la capacitat de transformació que implica l'aprenentatge dialògic i la creació intersubjectiva de sentit.

6) Solidaritat:

La comunitat basada en l'aprenentatge dialògic es constitueix com un espai solidari creat per les aportacions de tots i de totes, fetes en funció d'interès comú i no d'estatus cultural. Lluita contra l'exclusió resultat de la dualització social.

Ajuda entre estudiantat de grups interactius.

7) Igualtat de les diferències:

És contrària a l'adaptació de la diversitat que s'oblida de la igualtat. La diferència és enriquidora. Foment de la igualtat de resultats (èxit laboral, escolar i social per a tots i totes).

Per tant, argumentat amb aquests objectius volem ensenyar a les escoles aquesta activitat cultural i educativa i tots els seus avantatges. Ensenyarem als professors aquesta experiència on ells, els alumnes, famílies, membres de la comunitat... poden treballar i gaudir-la junts.

Aspectes a destacar:

- Defensa de la perspectiva comunicativa del diàleg i del consens que tendeixen a la igualtat.
- Desenvolupar un currículum que pugui afavorir processos democràtics de transformació de les desigualtats socials des del concepte de ciutadania participativa.
- Inclusió de la perspectiva emancipadora de Freire: transformar dificultats en possibilitats a través del diàleg.
- Afavorir la lectura dialògica mitjançant:
 - La comprensió lectora comunicativa o millora de les habilitats de lectura i de la profunditat de l'anàlisi del text a través del diàleg i la lectura compartida.
 - La crítica literària col·lectiva o intersubjectivitat rellevant en la interpretació literària superant l'exclusió del saber popular i fomentant processos de creativitat interactiva.
 - Interpretació crítica o promoció del pensament crític en el grup mitjançant el diàleg intersubjectiu i l'argumentació.
 - La possibilitat de transformacions personals i socials.

- Afavorir el desenvolupament d'estratègies de lectura com: identificar els objectius concrets de lectura i aportar els coneixements previs rellevants; establir inferències de diversos tipus, revisar i comprovar la mateixa comprensió en la lectura, aportant estratègies per a solucionar errors de falta de comprensió; ajudar en la comprovació de la comprensió a través de la revisió del text al llarg del procés de lectura; afavorir l'ús autònom i eficaç de les estratègies lectores en contextos reals d'aprenentatge.

2. Metodologia

2.1 Desenvolupament metodològic.

Després d'informar-nos dels passos i la manera pràctica de fer les sessions, la nostra manera de dur a terme les TLD serà:

1. Escollim entre tots i totes el llibre de literatura clàssica espanyola i universal: Els alumnes, prèviament informats, han buscat en casa aquests llibres i s'han informat dels seus arguments. Els exposen a classe i expliquen de què tracta el llibre que ha escollit cada u d'ells i perquè li agradaria llegir-lo. Després, entre tots, dialoguem i arribem a un consens, posant-nos d'acord sobre l'elecció del llibre.
2. Per ordre de llista, cada dia serà un moderador diferent. Els entregarem una fulla amb les seues funcions.
3. Entre tots, posem les normes de respecte i convivència durant les sessions.

En cada sessió, els passos que durem a terme seran:

1. Lectura del moderador del diari de cada dia on llegirà el que va escriure el moderador el dia anterior per recordar allò llegit i els temes dels quals vam tractar.
2. Ronda en la qual tots els alumnes llegiran el fragment escollit i explicaran perquè l'han seleccionat, els motius...
3. A mesura que van opinant, el moderador dóna el torn de paraula als companys que desitgen parlar i comentar sobre el tema en qüestió.
4. Si sobra temps, continuarem llegint entre tots.
5. Finalment, ens posem d'acord en el nombre de pàgines que llegirem per al pròxim dia.

Per a fer el registre de cadascuna de les sessions hem dissenyat un diari amb una graella i que així totes les intervencions, observacions i acords arribats siguin apuntats i més tard ens podran servir per a consulta.

A la tertúlia literària no es pretén descobrir i analitzar allò que l'autor o l'autora de l'obra vol dir en els seus textos, sinó que es vol fomentar la reflexió i el diàleg a partir de les diferents i possibles interpretacions que es deriven d'un mateix text. En aquesta concepció de tractar la literatura es troba la riquesa de la tertúlia.

2.2 Descripció del context institucional i espai-temporal d'aplicació.

L'escola pública A està situada a la zona sud-est de la ciutat de Castelló.

El tipus d'estructura familiar és en la seva major part la de família nuclear amb pocs fills, 1 o 2, i la majoria en edat escolar.

Les famílies són completes (pare, mare i fill / s) en un 90%, sent el 10% les monoparentals.

Són famílies de Castelló i província el 55%, de la resta de la Comunitat Valenciana el 7%, de la resta d'Espanya el 21% i d'altres estats el 17%.

La llengua vehicular familiar és en un 66% en castellà, en un 21% en valencià i un 13% altres llengües

Les tertúlies es realitzen durant dos hores a la setmana amb grups de 15 alumnes, és a dir, una hora per grup a la setmana. L'altra meitat, es desplaça a la sala d'ordinadors on donen l'assignatura d'informàtica. D'aquesta manera, és més fàcil poder realitzar les tertúlies i que hi hage una major participació de tot l'alumnat durant l'hora d'aquesta activitat.

L'escola pública B està situada a 3km del centre urbà de la ciutat de Castelló, el nucli de població del barri encara que es nombrós es troba dispersat en urbanitzacions o conjunts de cases aïllades. Existeix una Associació de veïns que te representant en el Consell municipal i que serveix de porta veu del centre front l'Ajuntament.

La infraestructura a nivell comercial del barri te moltes mancances ja que tant sols compta amb una xicoteta tenda de queviures ,una forn ,una perruqueria i quatre bars.

L'activitat econòmica predominant en la zona d'influència del centre es podria definir en les categories:

- Treballadors autònoms qualificats i sense qualificar.
- Treballadors per a empreses de taulells que hi ha a la zona.
- Agricultors que treballant per altres .

No hi ha cap altre centre escolar a menys de 3 Km.

La llengua vehicular familiar és en un 70% en castellà, en un 18% en valencià i un 22% altres llengües.

Les tertúlies es realitzen durant dos hores a la setmana amb grups de 13 i 12 alumnes, és a dir, una hora per grup a la setmana. L'altra meitat, es desplaça a la sala d'ordinadors on fan treball propi o se'ls proposa treballa per a realitzar. D'aquesta manera, és més fàcil poder realitzar les tertúlies i que hi haja una major participació de tot l'alumnat durant l'hora d'aquesta activitat.

En els dos casos s'utilitza l'assignatura de valencià per dur a terme les tertúlies.

2.3 Objectius del programa.

Basarem els nostres objectius en relació a les necessitats educatives que hem trobat a les aules:

- Millorar la competència lectora.
- Desenvolupar l'expressió oral.
- Potenciar hàbits lectors.
- Descobrir el costat lúdic de la lectura i de la literatura.
- Generar una actitud d'escolta en tots els participants.
- Millorar el diàleg entre l'alumnat i entre alumnat i professorat
- Desenvolupar un esperit crític i solidari.
- Augmentar l'autoestima.
- Estimular i millorar la comunicació escrita.
- Donar sentit i funcionalitat als aprenentatges relacionats amb la comunicació oral en la seua doble vessant d'expressió i comprensió.
- Superar pors i inseguretats.
- Mostrar valors com la solidaritat, el respecte,...
- Estimular el treball individual i col·lectiu
- Llegir i escoltar els clàssics de literatura universal.

2.4 Participants.

	PARTICIPANTS	
	Escola A	Escola B
Nombre d'alumnes	30.	25
Nombre xiques	15.	11
Nombre xics	15.	14
Edats	11-13 anys.	11-14 anys
Classe social famílies	Mitja, mitja-alta.	Mitja, mitja-baixa
Dificultats idioma	Cap	Hi ha alumnes de nacionalitat romanesa amb una estada curta a la província que tenen alguna dificultat amb el llenguatge.
Hàbit lector	Alt	Baix

ESCOLA A

El grup està format per 30 alumnes, 15 xiquetes i 15 xiquets entre onze i dotze anys.

El ritme d'aprenentatge és l'adequat a la seua edat i, per tant, els resultats acadèmics són molt bons. Es tracta d'una classe participativa i amb moltes ganes d'aprendre. És impressionant l'actitud oberta i positiva davant totes les activitats noves que se'ls proposa. A més, la relació entre ells és excel·lent. Tots els alumnes estan integrats i per norma general es tracten amb respecte; fent-nos fàcil el dia a dia.

ESCOLA B

El grup està format per 25 alumnes, 11 xiquetes i 14 xiquets entre onze i catorze anys.

El ritme d'aprenentatge és l'adequat a la seua edat i els resultats acadèmics són bons. Es tracta d'una classe molt viva que sempre vol intervinde i parlar de les seues experiències encara que haurem de tindre en compte que mai han treballat les tertúlies literàries i això és possible que afecte a la manera de dur-les a terme.. Tots els alumnes estan integrats i per norma general es tracten amb respecte, això facilitarà la tasca a l'hora de moderar les classes.

2.5 Continguts.

En les tertúlies dialògiques interactuen constantment els tres tipus de continguts que hem de treballar atenent al Currículum Oficial, a saber: conceptuals, procedimentals i actitudinals.

ANNEX (1)

2.6 Cronograma i temporalització.

A continuació proposem un cronograma que s'adapta als horaris de l'assignatura de Valencià d'ambdues escoles. Podem apreciar els dies que hem realitzat les tertúlies i la quantitat de sessions que s'han dut a terme.

- A. ESCOLA A Sessió 1 (Parells)
ESCOLA A Sessió 2 (Imparells)

- B. ESCOLA B

ABRIL

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

MAIG

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

2.7 Materials a treballar i recursos personals.

Els llibres escollits finalment pels alumnes són L'Odissea i Tirant lo Blanch, que s'escolliren mitjançant el procés descrit anteriorment. D'altra banda vàrem elaborar unes fitxes de diari (ANNEX 2) que tenien la finalitat de facilitar la tasca del moderador. Les fitxes contenen una mena de taula que ajuda a regular les intervencions i les pàgines que s'han de llegir per al dia següent a més dels aspectes més destacats de la sessió.

També contem amb materials que ens ajuden al procés com un ordinador per a consulta de algunes paraules o fets descrits al llibre. És una eina molt vàlida a les sessions per tal de resoldre dubtes.

Pel que fa als recursos personals, en els dos casos hem contat amb dos mestres per aula, ja que les hem dut a terme amb un mestre de les escoles en qüestió. A més és una activitat en la qual poden participar els pares del alumnes, per tant vàrem elaborar una circular per a informar-los i contar amb el seu recolzament.

3. Resultats, discussió i conclusions

3.1 Interès i rellevància per a la pràctica professional que mereix la TLD.

Nosaltres, com a mestres, considerem necessària no sols la pràctica de les tertúlies sinó més el canvi de paradigma que suposen respecte a la figura del mestre. Hem de saber, que el mestre ha de negociar i assolir consensos amb l'alumnat als processos d'ensenyament aprenentatge i en l'elaboració de normes de convivència.

No podem continuar imposant la figura del mestre i el seu criteri utilitzant només com a argument la seua posició de poder, ja que, en eixe cas, solament existirien dos opcions:

La rebel·lió dels alumnes, que sempre ha suposat un focus de conflictes; o la submissió dels mateixos que implica la falta de sentit crític quan siguen adults.

Per tant, quan analitzem aquesta situació, no podem culpabilitzar a l'alumnat per ser irrespectuós o no tindre interès per aprendre, sinó que el mestre ha d'adaptar-se a la nova societat i és inútil malgastar els esforços en recuperar una figura de poder autoritària, ja que suposa l'empitjorament de la convivència.

Per això, pensem que les tertúlies contribueixen a la millora d'eixa figura perquè el mestre passa a estar al mateix nivell dels alumnes, formant part dels comentaris com qualsevol altre i rebaixant la seua figura de poder a una de guia de l'aprenentatge.

Podem concloure, que el diàleg igualitari amb l'alumnat és l'única via que ens queda com a futurs docents, perquè el mestre ja no és una figura que conté tot el saber, ja que la informació i el coneixement és públic, el trobem a la red, en això es basa la societat de la informació. Les aules no es troben al marge de la nostra societat i el diàleg s'ha inserit en aquesta com s'ha d'inserir en la forma que s'ensenya i s'aprèn.

3.2 Resultats de la seua aplicació.

A aquest apartat parlem dels aspectes més destacats que hem extret de les sessions, temes com el masclisme, la vida saludable o la violència a més de l'enriquiment lèxic són tractats en les sessions de manera natural i escoltant les aportacions de tots els alumnes i també les nostres pròpies. A l'annex número tres podem trobar totes aquestes reflexions i el desenvolupament detallat de les sessions (ANNEX 3).

3.3 Què ha suposat implementar-la en classe.

Creiem que estem intervenint amb les tertúlies d'una manera positiva en el seu autoconcepte, rendiment i confiança. En una concepció de l'ensenyança basada en la comunicació i el diàleg igualitari, com és l'aprenentatge dialògic, els actes comunicatius són un element important a considerar per a nosaltres, doncs, som els que en estes estructures socials de poder en els centres educatius ocupem un lloc més delicat des del punt de vista de coaccionar a l'alumnat i a altres agents educatius de la comunitat. Per tant, nosaltres contribuïm a millorar eixe autoconcepte perquè treballem des de la igualtat i el respecte pels altres, exercint de guia i fent-los veure en tot moment que són escoltats i valorats.

Les relacions dialogades entre l'alumnat, afavoreixen un diàleg en el qual estan representats un número major de veus i en major igualtat de condicions de ser escoltades i valorades, el que impacta també en l'augment dels aprenentatges.

En ambdues classes, valorem l'esforç de l'alumnat en llegir i parlar en valencià, doncs la majoria utilitza el castellà com a primera llengua i es passen sense adonar-se'n. A més, en les tertúlies, utilitzem l'expressió oral de manera espontània i això fa que la utilització del valencià siga més realista i productiva. També, es poden veure les mancances reals de l'alumnat amb la parla valenciana.

Ens hem fixat, que la figura del moderador els atrau, els agrada tindre el control de les intervencions. Pensàvem que a alguns dels xiquets i xiquetes que són més vergonyosos, es negarien a ser moderadors o els costaria més ser-ho, però ha estat tot el contrari. El rol de moderador els ajuda a inhibir-se i parlar davant de tots i els ajuda a l'hora de controlar la situació.

En algunes ocasions, calia recordar el paper del moderador perquè quede ben definit, doncs quan hi havia alguns xiquets parlant entre ells o altres que no demanaven el torn per parlar, el moderador no deia res o no actuava com caldria, però, en general, tots ho han fet prou bé.

Respecte a les intervencions de l'alumnat, hem de dir que no importa l'estatus de la persona que parla sinó el que està dient, només hi ha un requisit rellevant que resideix en les ganes de l'alumnat d'enriquir-se mútuament a través del diàleg compartit. En les tertúlies, hem de trencar el bagatge cultural, econòmic i acadèmic. Tots tenim informació per a enriquir a la resta.

En ambdues classes, l'únic aspecte diferent a destacar és que l'ESCOLA A ja havia treballat les tertúlies i l'ESCOLA B mai. Per tant, ha sigut més costós tenir que explicar el seu funcionament, adaptar-se a argumentar, respectar-se entre companys, respectar el torn de paraula o entendre el rol de moderador i el seu càrrec.

3.4 Dificultats trobades i propostes de millora.

Un dels punts on hem trobat una dificultat a tindre en compte és aquella que es produeix amb el moment de l'elecció del llibre que anem a treballar. És evident, perquè així està estipulat, que l'obra que hem d'escollir ha de ser literatura universal i cal diferenciar que ho és i que no. D'altra banda, hem considerat una dificultat treballar amb aquest tipus de novel·la per l'exigència literària que això comporta. L'alumnat no entén moltes coses i cal explicar contínuament alguns dels passatges de les dues obres, per tant considerem que en alguns aspectes obstaculitza la fluïdesa de les tertúlies i tal vegada per a iniciar els xiquets en aquesta pràctica és més adequat treballar amb adaptacions dels grans clàssics. Així i tot, sabem que amb una pràctica continuada s'acostumarien a la lectura d'aquestes obres i que això suposaria assolir tots els aprenentatges que estan al seu abast amb les tertúlies.

Tot açò ens deriva a un segon conflicte, les nostres intervencions eren massa continuades al principi, perquè no podem deixar que els dubtes es queden sense resoldre ja que no estaríem produint l'efecte que se suposa que es deuria. A poc a poc, vàrem decidir una altra manera de procedir, que era que si no podien deduir pel context o els companys no coneixen el significat de la paraula o del paràgraf en qüestió, nosaltres interveníem o deixàvem que gastaren l'ordinador per a informar-se.

Altre punt que hem pogut observar és que, al no estar acostumats a dialogar i sentir les opinions dels altres els costa respectar algunes intervencions i les seues opinions no estan molt fonamentades, no disposen de l'estratègia de l'argument, per tant els costa prou fer-se escoltar i entendre, a més, no aprofundeixen en les seues experiències i els resulta complicat relacionar-les amb el llibre o el tema proposat per altres companys. Pensem que aquest handicap té prou a veure amb la poca costum que tenen alguns alumnes a treballar d'aquesta manera, els xiquets i xiquetes acostumen a rebre una educació basada en la imposició dels arguments i trobar-se en aquesta situació els descol·loca. No obstant, es pot solucionar amb la pràctica i amb la conscienciació del món docent, el mestre no s'ha de posicionar en l'autoritarisme, les noves corrents ens impulsen al diàleg. Per aquestes qüestions també vàrem decidir fer les tertúlies en grups més reduïts i en dos torns setmanals, amb menys alumnes es crea un ambient molt més familiar que afavoreix la comunicació i facilita el paper al moderador.

La dificultat que més ens ha preocupat ha sigut la que té a veure amb les famílies, la implicació és nul·la, encara que totes les famílies estan invitades a participar. Les famílies i comunitats volen participar al disseny i desenvolupament del centre i la educació que volen per als seus fills i filles. Nosaltres ho considerem part essencial de l'èxit de les tertúlies perquè repercuteix directament en la proximitat de les famílies i centre educatiu i per tant en l'aprenentatge dels xiquets i xiquetes. Per tant, com no hem arribat fins a aquest punt en cap dels casos, ens ha fet reflexionar:

Saben les famílies suficient sobre les comunitats d'aprenentatge i les tertúlies literàries? Coneixen les experiències d'èxit de les tertúlies? Com podem implicar-les més en tot aquest procés?.

La resposta a aquests interrogants és simple en alguns casos. És evident que les famílies no saben prou i que a més aquesta experiència no es pot aplicar sense la família i les comunitats, doncs són una part essencial i necessiten estar més informats. La nostra proposta potser no seria suficient però són necessàries xerrades sobre experiències d'èxit en altres comunitats i escoles o formació prèvia per a que tots els pares coneguen de més a prop tota aquesta metodologia. Les tertúlies són eficients i així està demostrat, però no les podem fer nostres només com a mestres, cal contar amb tota la comunitat educativa.

3.5 Conclusions finals.

L'ensenyament tradicional creat per a les escoles industrials està en crisi i això és una realitat que hem d'assumir els nous mestres i a més, hem de ser conseqüents amb les metodologies que elegim per a adaptar-nos a la societat de la informació. La major part de l'aprenentatge es basa en la idea de l'assimilació, l'acumulació i la repetició de continguts, per això els exàmens responen a aquesta idea com a manera d'avaluar els aprenentatges assolits, és a dir, s'avalua la quantitat d'informació memoritzada però que no correspon a allò que realment es sap i es pot utilitzar en diferents contextos de la seua vida quotidiana. Tota aquesta manera de treballar perd tot el sentit si l'adaptem a la realitat que trobem a les aules, els xiquets i xiquetes són consumidors habituals d'Internet i aprenen principalment pel diàleg i la consulta d'informació de manera autònoma, per tant no resolen els problemes amb la informació emmagatzemada a la seua ment.

Tot açò ens deriva a creure que l'aprenentatge dialògic és una de les eines fonamentals que hem d'utilitzar per tal de canviar els paradigmes educatius, no només a àrees com València i Castellà amb les tertúlies literàries, sinó que cal utilitzar el diàleg com una forma de treballar habitual, com un canvi de pensament general. I per tal d'aconseguir-ho la formació i preparació docent és essencial. El sistema educatiu ha d'aprendre, almenys, a la mateixa velocitat amb la qual canvia el seu entorn i cal enfortir els seus estudis inicials i continuar la formació durant la carrera professional. Al nostre cas particular, les dos escoles tenien la formació però no a totes dues es treballaven de manera adequada les tertúlies, cosa que es visibilitza a l'hora de dur-les a terme i treballar-les per la nostra part. Però no només açò, el professorat també ha de creure que vol canviar, que vol fer les coses d'una altra manera per canviar la societat dormida amb la qual ens trobem, fugir de l'autoritarisme és essencial, hem de tindre clar que no podem reproduir els patrons que ens han educat a nosaltres, doncs aquests resulten insuficients als nostres dies.

Per part de l'alumnat, cal informar-los molt bé sobre la estructura de les sessions, la finalitat, el paper del moderador... sinó és complicat aplicar-les sense cap problema i van sortint dubtes quan estem enmig de la tertúlia. El mestre ha de ser capaç de contagiar als seus alumnes d'actituds de respecte cap a si mateixos, d'entusiasme i calidesa en la seua relació amb els altres, d'autoconfiança

i valoració de les seues possibilitats, a més, han d'estar ben documentats perquè la seua paraula comunique amb claredat, convença, tinga impacte i mobilitze els alumnes a participar en la tertúlia. D'aquesta manera, tenint recursos i mètodes de comunicació, pot ser més atractiva i eficient la transmissió dels seus missatges.

També considerem important que tota la escola sempre treballa unida i amb una mateixa finalitat, doncs es nota quan les maneres de treballar són consensuades i responen a una mateixa manera de fer. La coordinació a l'hora de treballar les tertúlies literàries és essencial, perquè també ho és que l'alumnat s'acostume a aquesta manera de fer i treballar a poc a poc, gradualment, així és com podem observar els beneficis evidents d'una metodologia com aquesta.

I els resultats s'observen, més quan l'hàbit lector dels alumnes és inferior, ja que a poc a poc tots havien llegit les pàgines acordades, tots volien participar i unir-se als debats sobre guerra o mitologia que es proposaven. Per tant, també podem concloure que encara és més efectiu per a xiquets i xiquetes amb problemes amb el llenguatge, emocionals o amb un escàs nivell lector. En definitiva, les tertúlies són una gran manera de treballar amb els col·lectius amb més mancances i que per suposat, atén a la gran diversitat que sempre es trobarem a l'aula.

Per últim, pensem que ninguna teoria de l'aprenentatge servirà per a tota la vida. Aquesta concepció dialògica i comunicativa és útil en l'actual societat de la informació perquè es basa en posar com a eix el que passa en la societat i no només al centre educatiu. Però també pensem que té caducitat, i els mestres han d'estar sempre alerta, un canvi social sempre requerirà el nostre compromís i la nostra implicació per tal de revolucionar el sistema educatiu.

4. Bibliografía

Aguilar, C. (2008). La tertulia literaria dialógica de LIJ. Otra manera de entender la lectura en la formación de maestros y maestras. *Revista de Literatura*, 236, 27-35.

Cummins, J. (2002). *Lenguaje, poder y pedagogía*. Madrid: Morata.

Flecha, R. (1997). *Compartiendo palabras*. Barcelona: Paidós.

Saez-Benito, J. A., Traver, J. A. & Martí, J. E. (2007). Tertulias contra la exclusión. *Cuadernos de Pedagogía*, 365.

Valls, R., Soler, M. y Flecha, R. (2008). *Lectura Dialógica: Interacciones que mejoran y aceleran la lectura*. *Revista Iberoamericana de Educación*.

Flecha, R. (1997): *Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Barcelona: Paidós.

Habermas, J. (1987): *Teoría de la Acción comunicativa. Vol. I: Racionalidad de la acción y racionalización social. Vol. II: Crítica de la razón funcionalista*. Madrid. Taurus.

Ayuste, A., Flecha, R., López, F., Lleras, J. (1994). *Planteamientos de la pedagogía crítica. Comunicar y transformar*. Barcelona: Aula Graó.

Auber, A., Flecha, A., García, C., Flecha, R., Racionero, S.: *Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información*. Barcelona, Hipatia, 2008.

Vygotsky, L. (1996). *El desarrollo de procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Crítica.

Aubert, A., Flecha, A., García, C., Flecha, R., Racionero, S. (2013). *Aprendizaje dialógico en la Sociedad de la Información*. Barcelona: Hipatia.

Racionero, S., Brown, M. (2012). *Lectura en más espacios y con más personas*. *Cuadernos de pedagogía*, 429. Barcelona: Wolters Kluwer.

Freire, P., (1970). *Teoría de la acción dialógica*.

5. Annexos

ANNEX 1

Bloc 1

CONCEPTUALS

- Identificació, comprensió, interpretació i valoració de textos orals literaris o no literaris amb finalitat didàctica o d'ús quotidià, de diferent tipologia (narratius, descriptius, informatius, instructius, argumentatius, etc.).

PROCEDIMENTALS

- Estratègies i normes d'interacció oral apreses: identificació del tipus textual, per a adaptar a la situació comunicativa la comprensió i les seues intervencions, formulació d'hipòtesis sobre contingut i context, realització del paper del moderador, arregar dades, seleccionar la informació pertinent als objectius de la comunicació i incorporació de les intervencions dels interlocutors
- Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió de nous elements. Situacions de comunicació dirigides o espontànies: debats i col·loquis sobre temes d'actualitat o pròxims als seus interessos, i mediacions de conflictes.
- Organització del discurs: exposició coherent, coneixement dels procediments de preguntar i repreguntar, formulació de juís amb claredat i ús d'un llenguatge no discriminatori. Identificació, interpretació i diferenciació de missatges verbals i no verbals.

ACTITUDINALS

- Ús del llenguatge no discriminatori

Bloc 2	<p><u>PROCEDIMENTALS</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lectura de qualsevol tipus de textos continus i discontinus, en distints suports (impresos, digitals i multimodals) amb velocitat, fluïdesa i entonació correctes. • Ús d'estratègies per a la comprensió lectora: abans de la lectura a través d'informació paratextual (tipus de text, suport d'este, format, tipus de lletra, índexs, paraules clau i elements icònics), establint els objectius de la lectura (lúdic, busca o aprenentatge), anticipant hipòtesis i analitzant l'estructura del text i la seua tipologia; durant la lectura, i després de la lectura (extraient conclusions sobre el que s'ha llegit). <p><u>ACTITUDINALS</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Selecció de lectures personals de forma autònoma com a font de gaudi. • Busca, localització i lectura, d'informació en distints tipus de textos i fonts documentals per a ampliar coneixements i aplicar-los en treballs personals donant compte d'algunes referències bibliogràfiques: autor, editorial, gènere, il·lustracions, etc.
Bloc 4	<p><u>CONCEPTUALS</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Significat d'arcaïsmes, neologismes i estrangerismes d'ús freqüent i la seua relació amb el seu equivalent en castellà. • Frases fetes i relació amb el seu sentit figurat. <p><u>PROCEDIMENTALS</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inferència del significat de paraules a partir del context. • Elecció del diccionari adequat en funció de la busca.

Bloc 5

ACTITUDINALS

- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós.
- Perseverança davant de l'esforç, força de voluntat.
- Constància i hàbits de treball.
- Capacitat de concentració.
- Aprenentatge autònom.
- Busca d'orientació o ajuda quan en necessita de forma precisa.

PROCEDIMENTALS

- Ús de les estratègies necessàries, individualment o en equip, d'escolta activa i lectura dialogada, comentada o dramatitzada, en el centre o en altres contextos socials, de fragments o obres de la literatura universal, adaptades a l'edat, presentades en formats i suports diversos, per a obtenir informació sobre elements com el medi ambient, la climatologia, la geografia o la història, entre altres, de l'entorn més pròxim i d'altres països i civilitzacions.

ANNEX 2

Pàgines que acordem llegir	Intervencions	Aspectes interessants que hem tractat

ANNEX 3

	ESCOLA A	ESCOLA B
<p>Sessió 1</p>	<p>Com els xiquets ja coneixien el funcionament, directament s'han posat en cercle i la persona que li tocava ser moderador, tenint en compte on sabien quedat a l'anterior llibre, ha començat preguntant que si coneixíem alguna cosa del llibre, que creiem que anirà ... i en ordre ha anat donant el torn de paraula als companys. En aquestes explicacions, tractarem els temes més importants de les sessions dels dos grups, parells i imparells.</p> <p>En aquesta primera sessió, vam estar llegint i a mesura que sortien alguns dubtes de vocabulari o temes a tractar els parlàvem. Per exemple, desconeixien la paraula munyir i pel context van aconseguir endevinar-la. A més, diversos alumnes van compartir experiències sobre alguna vegada que ho havien fet. També van dir que calia bullir la llet abans de beure-la i una alumna va comentar que havia llegit a Internet que érem els únics mamífers que seguim bevent llet quan ja som més grans. Sobre aquest mateix tema, també es va parlar sobre que els últims estudis científics diuen que és negatiu per al cos beure llet i que hauríem de prendre un altre tipus de líquids als matins, ja que té un efecte negatiu en el nostre organisme.</p>	<p>En sessions prèvies s'havia explicat el funcionament de les tertúlies, la primera sessió vàrem eixir al pati per tal de fer les tertúlies d'una manera divertida i ocupant espais diferents als que estan acostumats. Per a ells era una experiència nova, per tant la primera sessió va resultar una miqueta complicada per les continues interrupcions i difícil per al moderador ja que érem molts a classe i tots volien participar.</p> <p>Algunes intervencions resulten poc recapacitades i poc argumentades però cal pensar que el fet de tindre actitud col·laborativa és prou important. Així i tot, destacar que els aspectes que es tractaren eren molt interessants, com per exemple com es veu reflectit el masclisme quan tirant s'enamora d'una dona només per la seua bellesa i no per altres aspectes, l'alumna comenta que això traslladat a la nostra època es podria anomenar cosificació, a més a més, un altre alumne comenta que ell ha vist com a les pel·lícules de cavallers de l'època també es podia obtenir la dona com a un premi i que això és prou dolent. Aquest tema ens va ocupar gran part de la sessió.</p>

	<p>Finalment, vam fer un resum sobre el que s'ha llegit en les primeres pàgines, ja que tenien una mica d'embolic amb els noms i els diferents personatges del llibre i per al proper dia, llegirem dotze pàgines més i comentarem el fragment seleccionat per cada un de nosaltres.</p>	<p>Altres temes que es va tractar també és el tractament als animals i algun alumne conta la seua experiència amb gossos de presa o caça ja que apareix un episodi prou significatiu.</p>
<p>Sessió 2</p>	<p>Hem llegit el diari que va escriure el moderador del dia anterior per recordar allò tractat. Després, per ordre, cadascun de nosaltres hem llegit el fragment que ens havia cridat la atenció i argumentàvem el perquè de la seua elecció. Tres alumnes no ho havien fet.</p> <p>El clima de les sessions dels dos grups ha estat molt tranquil. En alguns moments puntuals, el moderador, cridava l'atenció per a que es callaren i de seguida li feien cas.</p> <p>Respecte als temes d'interès parlats, ha sorgit el tema de les drogues, doncs, en l'Odissea la reina Helena, les utilitza en certes ocasions. Deien que les drogues únicament són bones quan s'empren amb un fi destinat als medicaments i després van anomenar algunes drogues que coneixien com la marihuana, la cocaïna, els porros...</p>	<p>La primera part es llegir el diari i els aspectes importants de la sessió anterior. Jo recorde que cal respectar els torns de paraula i que cal elegir un fragment i comentar.</p> <p>Al contrari del que es pot pensar, a aquesta sessió les intervencions són menys i per tant vaig prendre la decisió de partir el grup en dos perquè el clima que es crea és molt més relaxat i podem escoltar tots els companys.</p> <p>També vaig reflexionar en aquest punt que tal vegada les pàgines que tocaven eren més difícils de comprendre i que els havia costat més traure conclusions.</p> <p>Així que aquesta sessió, pràcticament la vam dedicar a resoldre dubtes i buscar informació de com funcionava un vaixell de l'època ja que hi ha un passatge bèl·lic que els va causar curiositat.</p>

<p>Sessió 3</p>	<p>En aquesta sessió, vam tindre una situació conflictiva. El moderador va demanar a un company que estava parlant que anés fora de classe. Aquest xiquet es va negar i el moderador va optar per dir que no podia intervindre en la sessió. Va ser ignorat i no va parlar del seu fragment seleccionat. Més tard, aquest xiquet es va posar a plorar i entre tots ho vam parlar i va demanar disculpes a tot el grup, així que, el moderador li va donar pas i tot va tornar a la normalitat.</p> <p>Parlàrem dels sers mitològics que apareixen en el llibre (Ciclop, la deessa Circe, sirenes, Caribdis...) i els xiquets i xiquetes van anar anomenant altres que coneixien com l'unicorni, el centaure, minotaure, hidra, pegaso...</p>	<p>Al tindre ja al grup partit les intervencions són molt més fluides i les intervencions molt més elaborades. En aquesta sessió el moderador es troba prou més incòmode perquè no domina la llengua valenciana com la resta de companys però al final s'anima i es veu com s'esforça per dur be a terme la sessió.</p> <p>Els temes que sorgeixen són alguns com què no reconeixen el topònim genovès i busquem d'on provenen. Altre és que pensaven que la paraula soldà es referia a un guerrer però una companya explica a la resta que el soldà no és això, que és: "com el pare de Jasmin en Aladdin" utilitzant la intertextualitat i fent referència a les pel·lícules de Disney.</p> <p>Per últim també parlem de la paraula moros, que es diu al llibre i ells la consideren una paraula tabú, després obrim un debat de quin seria l'eufemisme corresponent, ja que estan donant això l'assignatura de Castellà.</p>
------------------------	--	---

<p>Sessió 4</p>	<p>Durant la quarta sessió, una xiqueta a partir de l'elecció del seu fragment, se li havia ocorregut buscar el significat del nom de Calipso, "<i>la qual oculta</i>". Llavors, va suggerir que féssim una ronda en la qual, tots, si ho sabíem, anàvem dient el significat del nostre nom. Casualment, l'any anterior en l'assignatura d'anglès, havien buscat el significat del nom de cada un d'ells i el seu significat, i la majoria de l'alumnat ho recordava.</p> <p>També vam estar parlant de la rosa dels vents i dels tipus d'aires. Els xiquets i xiquetes coneixien el gregal, ponent i llevant. El moderador va donar permís a un dels nens que va treure el tema perquè s'aixequés i busqués en el portàtil de la classe els altres vents: tramuntana, xaloc, migjorn, garbí i mestral. Van haver dubtes sobre diferent vocabulari que entre els xiquets i xiquetes es va resoldre, com: hisenda, llinatge, allotjava, oracle, xai, forrellat, parracs, tàvecs...</p> <p>Finalment, el moderador va donar l'oportunitat de si algun membre de la classe volia fer un resum dels últims esdeveniments que havien ocorregut en el llibre i sis persones van alçar la mà. Va donar el torn de paraula a qui la va aixecar primer i després entre els altres, van anar completant la informació.</p>	<p>Aquesta sessió va servir per parlar de l'amor, ja que es parla de com Tirant s'enamora de Carmesina. molts consideraven que era un amor fals, ja que potser no existeix l'amor a primera vista, o només pel físic, altres comentaven que això : "És com a les pel·lícules" que als llibres o les històries romàntiques no mai es parla de l'amor de veritat, per tant que tal vegada ens estan enganyant en respecte al que realment és l'amor en parella.</p> <p>També es comenten alguns aspectes sobre el que és traïr o no a companys o amics i per quina raó es pot arribar a traïr a un altre.</p> <p>Els alumnes no sabien el que significava la paraula gual i la vàrem buscar.</p> <p>Per últim, la trama ací els costa prou més d'entendre perquè ara tirant va a lluitar en nom d'un altre emperador i no entenien molt bé el motiu i els moviments militars que es descriuen.</p>
------------------------	--	--

<p>Sessió 5</p>	<p>En aquesta sessió, hem parlat dels tipus de cossos de seguretat que hi ha a Espanya com, la policia local, nacional, guàrdia civil, mossos... A més, va sortir el tema dels okupes i com desallotjar si es fiquen al teu domicili.</p> <p>Vam haver de cridar l'atenció al moderador perquè hi havia xiquets que no paraven de parlar i ell no els deia res. A més, va tenir una actitud passota a la tertúlia i quan quedaven encara cinc minuts va dir que ja havíem acabat la classe i vam decidir entre tots que per al pròxim dia acabaríem de llegir el llibre, ja que quedaven unes vint pàgines. En acabar, el tutor de l'aula va recordar per a tots el paper i rol del moderador, perquè no tornés a passar el mateix.</p>	<p>En aquesta sessió hem parlat al voltant de com els resulta d'intel·ligent Tirant per elaborar les seues estratagemes per tal de guanyar la batalla. també els sorprèn que en ningun moment de tot el llibre encara no s'haja nomenat el motiu real de perquè estan en guerra els dos bàndols. donat que es un fet històric hem quedat que podrien buscar quina guerra va ser i que la setmana següent algú conte el motiu.</p> <p>També hem buscat la paraula "moltons" i són les femelles de les ovelles, que les gasten al llibre per fer un ungüent per curar tirant.</p>
<p>Sessió 6</p>	<p>En la sessió anterior, una xiqueta va preguntar on es trobava una de les illes que apareixia en el llibre, cap dels alumnes va saber contestar-li, i el tutor li va suggerir que podia buscar-ho per a la propera tertúlia. Així que la xiqueta va portar a classe un mapa de Grècia, on hi havia escrit el nom de les illes que havien aparegut en el llibre, com Creta, Pilos, Ogigia, Milo, Ítaca...</p> <p>Vam parlar sobre verdures i fruites que alguns tenen en els seus horts al poble, aprofitant un fragment que havien seleccionat on apareix Laertes, pare d'Ulisses conreant el seu hort a les afores de la ciutat.</p>	<p>Aquesta sessió va ser prou dura. Els xiquets i xiquetes parlen sobre la guerra ja que l'últim capítol que han llegit té aquesta temàtica.</p> <p>Sorgeixen temes d'actualitat, l'alumnat vol saber sobre Donald Trump o sobre la guerra de Siria. Alguns d'aquests interrogants de vegades no tenen resposta ja que de vegades ni els adults saben contestar. Busquem respostes a internet però trobem opinions diferents respecte al mur de Trump per exemple.</p> <p>També vàrem veure un vídeo que explica el conflicte de Siria perquè volien entendre perquè de vegades hi ha guerra i quins són els motius.</p>

